

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 12 stycznia 2016 r.

Adam Bodnar

II.510.1819.2014.KŁS

Pan

Zbigniew Ziobro

Minister Sprawiedliwości

Dot. DPK-I-072-22/13

Rzecznik Praw Obywatelskich pismem z dnia 20 listopada 2013 r. wystąpił do Ministra Sprawiedliwości w sprawie ponoszenia kosztów postępowania w sprawach o wykroczenia wszczętych przez oskarżyciela posiłkowego w razie umorzenia postępowania z powodu przedawnienia karalności.

Podstawą argumentacji Rzecznika Praw Obywatelskich był przede wszystkim wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 maja 2005 r. (sygn. SK 44/04), w którym uznano, iż art. 632 pkt 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555 ze zm.) w zakresie, w jakim w sprawach z oskarżenia prywatnego, w razie umorzenia postępowania karnego z powodu przedawnienia karalności przewiduje, że koszty procesu obligatoryjnie ponosi oskarżyciel prywatny, jest niezgodny z art. 2, art. 32 ust. 1 i art. 45 ust. 1 Konstytucji RP. W wyroku tym Trybunał postanowił, między innymi, iż niedopuszczalne jest obligatoryjne zasądzenie kosztów procesu wobec oskarżyciela prywatnego w taki sposób, w jaki przewidywał to art. 632 pkt 1 K. p. k., gdyż sprzeciwiało się to elementarnemu poczuciu sprawiedliwości. W ocenie Trybunału: „Państwo musi ponosić ryzyko podejmowanych czynności organów procesowych i przejmować obciążenia finansowe, które z tych czynności wynikają. Proces nie byłby sprawiedliwy w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, gdyby jego kosztami - zwłaszcza wtedy, gdy zostały one spowodowane wadliwymi lub ze względów prawnych zbędnymi czynnościami

procesowymi - obciążany był obywatel, który dochodzi należnej mu od państwa ochrony prawnej. Rozwiązanie takie nie dałoby się pogodzić także ze sformułowaną w art. 2 Konstytucji zasadą demokratycznego państwa prawnego oraz z zasadą równości wobec prawa”.

W konsekwencji wydania ww. wyroku, ustawą z dnia 5 kwietnia 2006 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2006 r., nr 95, poz. 659) dodano art. 632a K. p. k. stanowiący, iż „w wyjątkowych wypadkach, w razie umorzenia postępowania, sąd może orzec, że koszty procesu ponosi w całości lub w części oskarżony, a w sprawach z oskarżenia prywatnego oskarżony lub Skarb Państwa”. Przepis ten jednak nie ma zastosowania do postępowania w sprawach o wykroczenia, natomiast zważywszy na potrzebę urzeczywistnienia w postępowaniu sądowym poczucia sprawiedliwości, co akcentuje w swoim orzecznictwie Trybunał Konstytucyjny, podobne rozwiązanie powinno znaleźć swoje odzwierciedlenie również w postępowaniu w sprawach o wykroczenia.

Minister Sprawiedliwości w piśmie z dnia 12 czerwca 2014 r. skierowanym do Rzecznika Praw Obywatelskich w pełni podzielił przedstawiony wyżej pogląd. Minister stwierdził, że zachodzi konieczność podjęcia prac zmierzających do zmiany przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia w kierunku ich dostosowania do wszystkich standardów konstytucyjnych wynikających z orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego. Jednocześnie, Minister Sprawiedliwości zauważył, że prace te powinny być wpisane w działania mające na celu kompleksową reformę postępowania w sprawach o wykroczenia. Rzecznik Praw Obywatelskich został poinformowany, że prace nad modyfikacją systemu postępowania w sprawach o wykroczenia podjęła Komisja Kodyfikacyjna Prawa Karnego, działająca przy Ministrze Sprawiedliwości.

W tym stanie rzeczy zwracam się uprzejmie z prośbą o informację na temat działań podjętych przez Ministra Sprawiedliwości w odniesieniu do tego problemu.

Podpis na oryginale